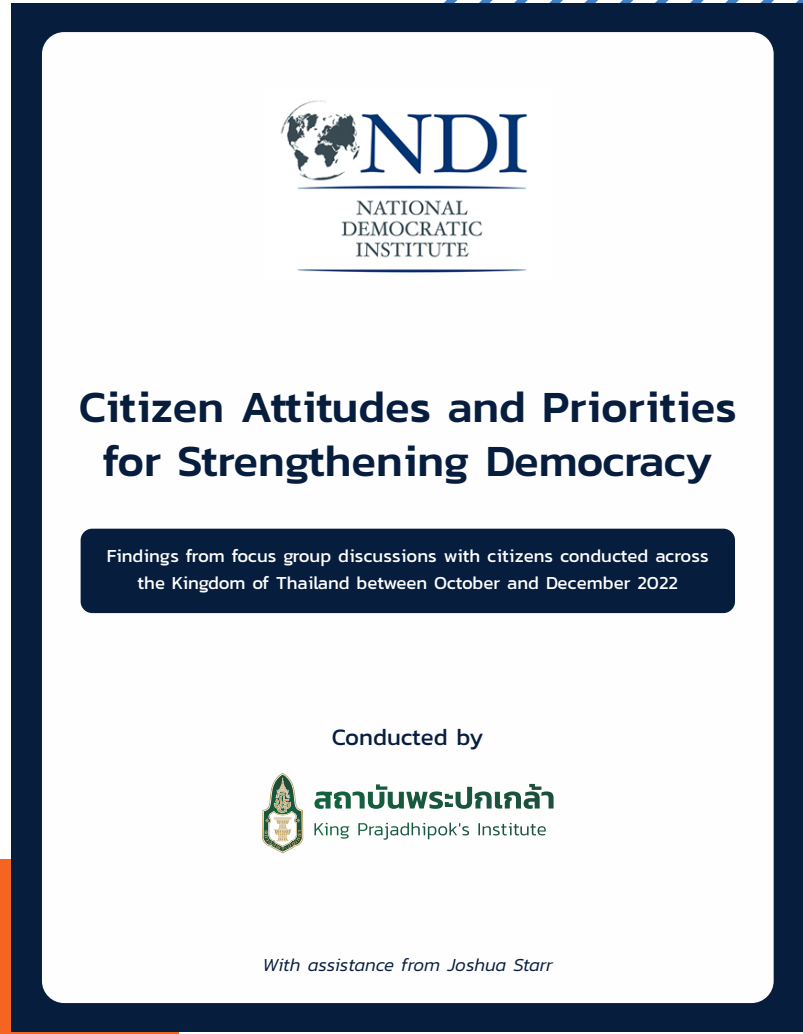

KPI RESEARCH SNAP

งานวิจัยใน 4 หน้า

 สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา
สถาบันพระปกเกล้า

“ **ทัศนคติของพลเมืองไทยกับการเสริมสร้างระบบประชาธิปไตยมีความแข็งแกร่งในภาคประชาชนผ่านการสะท้อนความคิดของประชาชนจากกลุ่มผู้ร่วมสนทนาก็มีความหลากหลาย** ”

ทัศนคติของพลเมืองและประเด็นสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตย ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มกับพลเมืองที่ราชอาณาจักรไทย ระหว่างเดือนตุลาคมและธันวาคม พ.ศ. 2565

สถาบันพระปกเกล้า และ Joshua Starr
32 หน้า

สำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า
2566

จิรัฏฐี จึงตระกูล
เกษณี ธนการศักดิ์

ชื่อเรื่อง

นักวิจัย
จำนวนหน้า

จัดทำโดย
ปีที่พิมพ์

ผู้สรุป
ผู้ออกแบบ

ที่มาและ ความสำคัญ

“วูดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson)” ได้แสดงวิสัยทัศน์ต่อระบอบการเมือง “ประชาธิปไตย (Democracy)” ไว้ว่า “กระผมเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย เพราะมันช่วยปลดปล่อยพลังของมนุษยชาติ” วิสัยทัศน์ดังกล่าวสามารถสื่อสารความหมายอีกมุมมองหนึ่งได้ว่า เป็นระบอบการเมืองการปกครองที่ทำให้พลเมือง (Citizen) ตระหนักในสิทธิเสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ความเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม หรือการตระหนักในหลักสิทธิ

มนุษยชน และมีหลายประเทศจำนวนมากที่เป็นรัฐประชาธิปไตย (Democracy State)

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในรัฐที่ประกาศว่า “ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ดังนั้น เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนผ่านการสนทนาที่ให้ความรู้แก่พลเมือง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยไทยให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น จึงได้มีการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของพลเมืองและประเด็นสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มกับพลเมืองทั่วราชอาณาจักรไทยระหว่างเดือนตุลาคมและธันวาคม พ.ศ. 2565”

วัตถุประสงค์การวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังให้เกิดการสนับสนุนเจตจำนงของสาธารณะทางการเมืองของประชาชน เพื่อเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยมีความตระหนักและตอบสนองต่อข้อกังวลของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

1. เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของประชาชน และทำความเข้าใจต่อประชาธิปไตยในบริบทของประเทศไทยปัจจุบันให้มากขึ้น

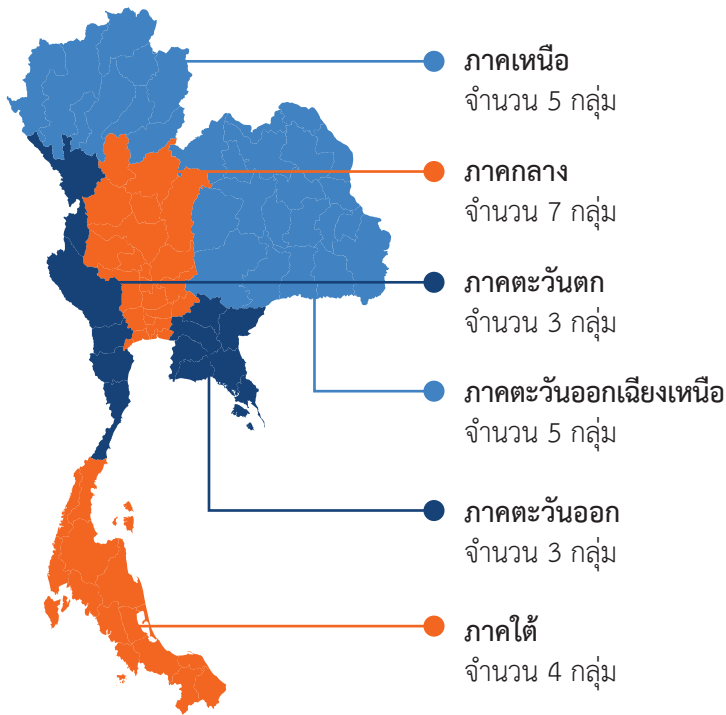
2. เพื่อทำความเข้าใจทัศนคติของประชาชนต่อรัฐสภาและสถาบันระดับชาติต่าง ๆ รวมถึงการเลือกตั้ง พรรคการเมือง และผู้แทนที่มาจากการเลือกตั้ง
3. ระบุประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย รวมถึงข้อกังวลที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ “การสนทนากลุ่ม” โดยมีการจัดการสนทนากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 32 กลุ่ม โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 25 ตุลาคม ถึง 20 ธันวาคม พ.ศ. 2565 มีการกำหนดรูปแบบการสนทนาให้เป็นมาตรฐาน โดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ทางสถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้คัดเลือก กำกับดูแล และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้จัดหาผู้เข้าร่วม รวมถึงวิทยากรดำเนินรายการสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อให้การสนทนากลุ่มส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสะท้อนถึงมุมมองของชาวไทย รวมถึงอิทธิพลทางสังคมอย่างน้อยที่สุด

จึงมีการกำหนดกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประกอบไปด้วย 1) ผู้ที่มีอาชีพการงาน 2) ผู้ที่มีการศึกษา 3) กลุ่มครัวเรือน 4) กลุ่มที่มีรายได้ที่หลากหลาย (**ไม่มีผู้ที่มีรายได้สูงสุด**) 5) พลเมืองที่ติดตามข่าวสารและช่างเจรจา 6) ผู้อาศัยในแหล่งชุมชน 7) ผู้อาศัยจากหลายพื้นที่ (ไม่ซ้ำตำบลเดียวกันเกิน 2 คน) 8) เป็นพลเมืองทั่วไปที่ไม่ใช่ นักข่าว ตำรวจ ข้าราชการระดับสูง รวมถึงนักการเมืองมืออาชีพ

ภูมิภาคในการจัดกลุ่มสนทนา

เพศและอายุ รวมทั้งสิ้น 27 กลุ่ม

กลุ่มผู้หญิงอายุน้อย (18-39 ปี) 7 กลุ่ม
กลุ่มผู้หญิงอายุมาก (40 ปีขึ้นไป) 7 กลุ่ม

กลุ่มผู้ชายอายุน้อย (18-39 ปี) 7 กลุ่ม
กลุ่มผู้ชายอายุมาก (40 ปีขึ้นไป) 6 กลุ่ม

กลุ่มอื่น ๆ

- กลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือ
- กลุ่มไทยมุสลิมในภาคใต้

ผลการศึกษา

สามารถนำเสนอผลการศึกษาดังกล่าวเป็น 2 ประเด็นหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ความตระหนักของพลเมืองกับความเชื่อใจ ต่อสถาบันทางการเมืองเพื่อส่งเสริม ระบอบประชาธิปไตย

ประชาชนคนไทยมีความรักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากว่า ประชาชนสามารถพูดในสิ่งที่ชื่นชอบในจังหวัดตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว อาทิ สิ่งมหัศจรรย์ทางธรรมชาติและผลผลิตที่สดใหม่ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และศาสนา รวมถึงสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในเมืองต่าง ๆ ยังมีโอกาสทางเศรษฐกิจและความหลากหลาย แต่ก็ยังมีปัญหาจราจรที่ติดอยู่

ความรับผิดชอบและการยอมรับในสังคม อยู่ในระดับที่ดีตามค่านิยมและความคาดหวังของคนไทย อาทิ ความคาดหวังให้มีการศึกษาที่ดี มีการทำงานหรืออาชีพที่มั่นคง มีความคาดหวังให้ดูแลและรับผิดชอบครอบครัว รวมไปถึงความคาดหวังให้ช่วยขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ ยังมีสัญญาประชาคมที่เข้าใจกันอยู่ว่า หากประชาชนปฏิบัติตามรัฐบาล เช่น การจ่ายภาษี การเคารพกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพของระบอบประชาธิปไตย ฯลฯ ทางรัฐบาลก็จะดูแลประชาชนเป็นการตอบแทน เพราะอดีตประชาชน

เคยเห็นภาพการพัฒนาประชาธิปไตยและเศรษฐกิจจากการร่วมมือกันมาแล้ว

อย่างไรก็ดี ประชาชนเกือบทุกคนมีทัศนคติไม่พึงพอใจกับระบอบประชาธิปไตยที่ประเทศไทยกำลังใช้เป็นระบอบการเมืองการปกครองอยู่ โดยจากผลสำรวจ พบว่า **รู้สึกว่าการประชาธิปไตยในประเทศไทยกำลังดำเนินไปในทิศทางที่ผิดแล้ว** เมื่อประชาชนนำสิ่งที่รัฐบาลกำลังทำอยู่มาเปรียบเทียบกับสัญญาประชาคม กลับไม่มีความสอดคล้องกันแต่อย่างใด ทำให้ประชาชนรู้สึกที่รัฐบาลไม่สามารถเป็นตัวแทนของพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลไม่รับฟังถึงข้อกังวลของประชาชนมากนัก เพราะติดกับดักกับสิ่งที่เรียกว่า “คอร์รัปชัน” ถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ **ประชาชนจำนวนมากมีความรู้สึกว่าการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก ทว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือสิ่งที่ประชาชนไทยสามารถแสดงออกเชิงประชาธิปไตยได้เป็นรูปธรรมมากที่สุด เพื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล**

สถาบันที่มีความยึดโยงกับอิทธิพลในระบอบประชาธิปไตยไทยที่ประชาชนพูดถึงมากที่สุด คือ 1) ตุลาการ 2) คณะกรรมการเลือกตั้ง 3) รัฐสภา และ 4) พรรคการเมือง นอกจากนี้แล้ว ประชาชนยังให้การยอมรับต่อสถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัว เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมไทยและการพัฒนาประชาธิปไตย โดยมีความเข้าใจในบทบาทสำคัญที่จะทำให้คนรุ่นใหม่รู้จักสิทธิและประชาธิปไตยอย่างไรก็ดี กลุ่มพลเมืองไทยกระแสหลัก สถาบันทางการเมืองจำนวนมากเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตย อาทิ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องค์การนิติบัญญัติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง และสื่อมวลชน กลับเป็นองค์กรที่พลเมืองไร้ความเชื่อมั่น เนื่องจากไม่มีความซื่อตรง ไร้จรรยาบรรณ และเห็นแก่ตัวมากเกินไป ยกเว้นบางองค์กรที่พลเมืองยังให้ความเชื่อมั่นอยู่บ้าง อาทิ องค์กรภาคประชาสังคม และนักการเมืองบางคนเท่านั้น โดยความคาดหวังของประชาชนต่อสถาบันทางการเมืองในการสร้างความเชื่อใจ คือ “รับฟัง ซื่อสัตย์ จริงใจ มีน้ำใจ ถ่อมตน เข้าถึงได้ ทำในสิ่งที่พูด และมีความจริงใจ”

ประเด็นที่ 2 ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม ต่อความหลากหลายด้านชาติพันธุ์และเพศสภาพ

จากการลงพื้นที่สนทนากลุ่ม พบว่าทัศนคติของคนไทยกระแสหลักแสดงความเห็นใจต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกทอดทิ้ง และหลายคนเชื่อว่าหากเปิดโอกาสให้ประชากรกลุ่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยในอนาคต เนื่องจากประชากรที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มคนที่มีความเชื่อและศรัทธาในศาสนาที่แตกต่างกันที่อยู่ในประเทศไทยมาอย่างยาวนาน ล้วนแล้วเป็นคนไทย แต่เพียงแต่มีความต่างกันในการดำเนินชีวิตเท่านั้น ซึ่งในมุมมองนี้สอดคล้องกับความเคารพในความแตกต่างและความเสมอภาค

นอกจากนี้ ในสังคมไทยใครเกิดเป็นผู้หญิงเสมือนว่าถูกจำกัดสิทธิ์ทางสังคมอะไรบางอย่างแล้ว ยิ่งไปกว่านั้นบนยุคที่มีความหลากหลายและสิทธิในการเลือกที่จะเป็นของปัจเจกชน โดยเฉพาะกลุ่ม LGBTQ+ ในสังคมไทยส่วนใหญ่มักจะกีดกันคนเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือมีบทบาททางการเมืองที่น้อยมาก พลเมืองกระแสหลักมีความเห็นว่า ควรมีการเปิดกว้างในเรื่องของเพศสภาพ ความหลากหลายทางศาสนา รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะสังคมสมัยใหม่ค่อนข้างที่จะเปลี่ยนแปลงไปมาก ไม่ควรที่จะกีดกันกลุ่มคนเหล่านี้ ถ้าประเทศไทยยังคงใช้ระบอบการเมืองการปกครองที่ชื่อว่า “ระบอบประชาธิปไตย”

งานวิจัยชิ้นนี้ ชี้ให้เห็นทัศนคติของพลเมืองไทยกับการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยที่มีความแข็งแกร่งในภาคประชาชน ผ่านการสะท้อนความคิดของประชาชนจากกลุ่มผู้ร่วมสนทนาที่มีความหลากหลาย จำนวนทั้งสิ้น 32 กลุ่ม ทั่วประเทศไทย เพื่อสะท้อนความคิดเห็นไป

ยังรัฐบาลในรูปแบบข้อเสนอแนะ ดังนี้ “ทำในสิ่งที่พูด ประนีประนอม มองไปข้างหน้า เลือกว่าผู้เสียสละที่เท่าเทียม” เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาระบอบประชาธิปไตยไทยให้มีความแข็งแกร่ง

QR CODE
คลัง SNAP

QR CODE
อ่านหนังสือออนไลน์

QR CODE
สนใจหนังสือฉบับเต็ม
หรือ ติดต่อ 0-2141-9558